29684 Waddenzeebeleid

32670 Voortgang Natura 2000

Nr. 311 Brief van de minister van Infrastructuur en Waterstaat

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 7 oktober 2026

De vaste commissie voor Infrastructuur en Waterstaat heeft op 4 juni 2026 verzocht om een reactie op de aangenomen motie 'Leefbaarheid en lokale zeggenschap Waddeneilanden' van de Gemeente Schiermonnikoog d.d. 19 mei 2026. In deze brief kom ik ook terug op het gevraagde overleg met de betrokkenen in de Wadden in de Kamermotie 36915-XII, nr. 13 van lid Wiersma, waarmee ik deze als afgedaan beschouw.

Aanleiding

In het kader van het actualiseren van de N2000-beheerplannen Waddenzee en Noordzeekustzone zijn in het voorjaar een aantal bijeenkomsten gehouden op de Waddeneilanden. Rijkswaterstaat heeft, als voortouwnemer verantwoordelijk voor het actualiseren van de beheerplannen, deze bijeenkomsten georganiseerd. Het opstellen van de beheerplannen doet Rijkswaterstaat gezamenlijk met de Bevoegde Gezagen (ministeries van IenW, LVVN en Defensie en de provincies Noord-Holland, Fryslân en Groningen) volgens een voorgeschreven proces. Meerdere bijeenkomsten met verschillende doelgroepen voorafgaand en tijdens het totstandkomingsproces maken daar deel van uit. In 2025 hebben de eerste sessies plaatsgevonden.

Naar aanleiding van sessies in het voorjaar van 2026 met bewoners, ondernemers, ambtenaren en belangenorganisaties is bij sommigen de indruk ontstaan dat Rijkswaterstaat van plan is om grote delen van de eilanden af te sluiten voor publiek vanwege het behoud van natuurkwaliteit. Dit is nadrukkelijk niet het geval. Deze indruk heeft echter wel gezorgd voor discussie op de eilanden en dat heeft in de gemeenteraad van Schiermonnikoog geleid tot het aannemen van de motie.

Motie

De motie van de gemeenteraad van Schiermonnikoog stelt dat plannen voor natuur, bereikbaarheid en inrichting leiden tot toenemende beperkingen voor bewoners en ondernemers. De gemeente pleit voor een betere balans tussen bescherming van natuur en bescherming van leefbare eilandgemeenschappen. Ook vraagt de gemeente om meer lokale zeggenschap en betrokkenheid bij besluitvorming. Tot slot raadt zij aan om actief contact te zoeken met Europarlementariërs, Europese eilandennetwerken en andere relevante Europese bestuursorganen om aandacht te vragen voor de positie van kleine eilandgemeenschappen binnen de uitvoering van Natura 2000-beleid.

Betrokkenheid Waddeneilanden

Betrokkenheid van de Waddeneilanden bij het totstandkomingsproces van het beheerplan is cruciaal. Voordat de bijeenkomsten in het voorjaar plaatsvonden, is

de presentatie die tijdens de bijeenkomst is getoond, bijvoorbeeld gedeeld met ambtelijke en bestuurlijke vertegenwoordigers van de Waddeneilanden. Op 21 mei 2026 heeft vervolgens een gesprek plaatsgevonden met de burgemeesters van de Waddeneilanden en Rijkswaterstaat Noord-Nederland[1]. In dat gesprek zijn de zorgen die leven op de eilanden overgebracht én is het belang van zowel natuurmaatregelen als de leefbaarheid op de eilanden benadrukt. Ook is nog eens geconstateerd dat het essentieel is om de bewoners van de eilanden goed mee te nemen in het totstandkomingsproces en de informatievoorziening over de actualisatie van de Natura2000-beheerpannen actueel te houden.

Beperkingen en maatregelen Natura 2000

Het doel van het beheerplan is voorkomen dat de natuurkwaliteit niet achteruitgaat. In de huidige fase van het Natura 2000-beheerplan worden nog geen besluiten genomen. Er wordt in deze fase informatie verzameld en er wordt verkend welke maatregelen mogelijk c.q. noodzakelijk zijn om de natuurkwaliteit niet achteruit te laten gaan. Het eventueel afsluiten van grote delen van de eilanden voor publiek gedurende het hele jaar is daarbij niet aan de orde.

Overigens geldt dat een eventuele afsluiting van gebieden niet via het beheerplan plaatsvindt, maar via een aparte besluitprocedure (een Toegangsbeperkend Besluit van de minister van LVVN). In die procedure is ook formele inspraak onderdeel van het afwegingsproces.

Vervolgproces beheerplan

Rijkswaterstaat heeft de informatievoorziening rondom het beheerplanproces geactualiseerd en belanghebbenden zullen actief bij het vervolgproces worden betrokken. Daarbij heeft Rijkswaterstaat ook kritisch gekeken naar eerdere communicatie en hier lering uit getrokken. Rijkswaterstaat gaat door met het plannen van bijeenkomsten, maatwerkgesprekken met bewoners, ondernemers en lokale overheden. Deze bijeenkomsten/gesprekken zullen in ieder geval in Q3 en 4 2026 plaatsvinden en bijdragen aan het ontwikkelen/uitwerken van allerlei mogelijke maatregelen. Ook in de latere fasen van het actualiseren van de beheerplannen vindt consultatie plaats. Daarnaast worden ook de reguliere gremia in de Waddengovernance zoals het Omgevingsberaad Waddengebied (OBW), het BeheerdersCollectief Waddenzee (BCW) en het Samenwerkingsverband van de Waddeneilanden betrokken, waarvan de gemeente Schiermonnikoog ook deel uitmaakt.

Uiteindelijk heeft iedereen ook de mogelijkheid om bij de formele inspraakmomenten rond het Ontwerp-Beheerplan en bijbehorende Ontwerp Plan-MER gebruik te maken van het indienen van zienswijzen. Deze formele momenten vinden plaats in 2028.

Positie van kleine eilandgemeenschappen in relatie tot Europees beleid

De gemeente Schiermonnikoog is van mening dat de positie van kleine eilandgemeenschappen nadrukkelijk aandacht verdient binnen nationale en Europese besluitvorming over natuurbeheer. Nationale en Europese

[1] Dit gesprek heeft geleid tot een gezamenlijke verklaring op 22 mei 2026 https://www.rijkswaterstaat.nl/nieuws/archief/2026/05/burgemeesters-waddeneilanden-en-rijkswaterstaat-spreken-over-zorgen-rondom-nieuwe-natura2000-beheerplannen

besluitvorming volgt de geijkte procedures, waarin ook eilandgemeenschappen hun inbreng kunnen leveren en de mogelijkheid hebben hun belangen en aandachtspunten onder de aandacht te brengen.

De minister van Infrastructuur en Waterstaat,
V.P.G. Karremans